

kisvárdai lapok

XXII. évfolyam 1. szám - 2020. augusztus 22. szombat

Gusztáv a hibás mindenért - a szabadkai Kosztolányi Dezső Színház előadása, rendező: Kokan Mladenović

„ Ahogy Szorcsik Kriszta , Búbos Dávid, Kucsov Borisz, Mészáros Gábor és Mikes Imre Elek vérét és szó szerint verejtékét adva mutatja be a régi és az új világ mindennapos szörnyűségeit, az jut eszembe, hogy mi is csak ezeknek az eseményeknek az áldozatai vagyunk. A fogyasztói társadalom nyomása, a kizsákmányoló, de cserébe semmit se nyújtó egészségügy, az idegtépő bürokrácia, a megvásárolható látszatérzelmek és az, hogy a csapból is a nagyvezír folyik, nem a hatvanas, hetvenes évek Gusztávjának múltja, hanem a mi jelenünk. És nem teszünk semmit. Tőlünk keletre már forradalom van, de mi még akkor se veszünk róla tudomást, hogy baj van, ha vér csöppen a leve-sünkbe. Lang Metropolisa a mi dokumentumfilmünk. ”

Szepesi Krisztina

Magyar
Színházak
XXXII. kisvárdai
fesztiválja

2020. augusztus 21-29.

Mélyen tisztelt Olvasó!

A lélek legnagyobb játszótere a színház. Az illúziók kergette ábránd megfoghatatlan játéka. A valóságnak vélt élet jelmezekbe bújtatott árnyéka, mely számomra varázslat. Konok büszkeséggel megírt színdarabok, arcokba vésett ítéletszerű mondatok! Roskadozó testek vallomása, és a mennyei boldogság kettős sustorgása.

Ez mind!

Ez, mi életet lehel a papírra vetett mondatokba, melynek szavai a színész száján szólnak, mint odaíródott igaz óda! Ettől szép! Ettől él a színházi lét!

2020. habár sok küzdelmet hozott, de a színházak vaskos függőnye most is ki nyitattott! Kitárult a szentély, mely most is ragyog, s nem fedheti be sötétség mely most a világok felett fekete fátylat von.

JEAN- LOUIS BARRAULT: a következőképpen fogalmaz:

„A színjátszás egy bizonyos csendből támad. A folyton tovaáradó jelen rezegteti a csendet. A jelen halad, az élet múlik, a csend rezeg.”

Ez a folytonos, szünni nem

akaró rezgés élteti a mai napig színházainkat, és a Magyar Színházak Kisvárdai Fesztiválját!

Jöjjön hát a varázslat, a dráma, a tánc!

Nyíljon szét a függöny, kezdődjön az előadás!

Leleszi Tibor,
Kisvárdai polgármestere

Ötödik nekifutás

Egyszer volt, hol nem volt, talán az Óperenciás tengeren is túl, hogy műtét közben villám csapott a kórházat árammal ellátó trafóházba. A beteg feltárt hasa sötétbe borult. Utóbb azt mondták, azért nem váltott automatikusan akkumulátorra a hálózat, mert az összekötő huzalt elrágta az egér. Kísértének körünkben a drótrágó egerek, mint a Covid-19, s alighanem cseppfertőzéssel szaporodnak azok is.

Szépen indult a művészeti tanácsadói megbízatásom ötödik évada. Soha eddig ilyen változatos előadás-kínálattal nem találkoztam, mint most. Soha ekkora megmutatkozási vágyat nem éreztem az elszakított nemzetrészeink társulataiban, mint most. Semmi fanyalgás, magakéretés, elzárkózás a részvételtől – egyöntetű lelkesedés.

Aztán jött a derűmre a ború, a balsors menetrendje szerint. Március 9-én még megnéztem az újvidéki akadémisták vizsgadarabját, de a végén már várt bennünket a művészklubban a hír, hogy másnaptól tilos előadásokat tartani. Utóbb, így külön értelmet nyert a társulatok számára a kisvárdai meghívás, hiszen otthon lakat van azóta is a színházépületeken, s legfeljebb a parkokban, egymástól méterekre szétszórt közönség előtt tudnak játszani. Vagy ott sem. A fesztivál tavalyi győztese, a Vajdasági Tanyaszínház nyári turnéját törölni kellett, ezért össze sem álltak idénre. A legkevésbé fertőzött vidékről, Székely-

földről azért nem indulhatnak útnak a színházias, mert az előírt kétszeri tesztvizsgálatokhoz a környékbeli kórházakban hiányzik a kapacitás.

A távolmaradók veszteséget jelentenek, a pótlásukra meghívottak azonban új szint hoznak a versenyprogramba – köszönet a vállalkozásukért! Nem lesz csonka a fesztivál, s nem szakad meg a vérfrissítés, a közönségfiatalítás folyamata sem: immár három workshop szolgálja az ifjabb nemzedék beavatását a színjátszás, az előadás-elemzés titkaibafortélyaiba.

Itt lesz Szabadkáról a rajzfilm-émlékeink Gusztávja és Újvidékről Anna Karenina: Beregszászból Esze Tamás, a veszett brigadéros: Marosvásárhelyről az a magyar tanárnő, aki diliházba kerül, amiért nem lesz besúgó, és Kassáról az a magyar lány, aki elindul reggel az egyetemre, de nem érkezik meg, mert útközben valakik megverik. És próbálunk lazítani: Lili bárónő, A gyöngyhajú lány balladája, Kaktuszvirág.

Tartalmas időtöltést kívánok – Mindenkinek!

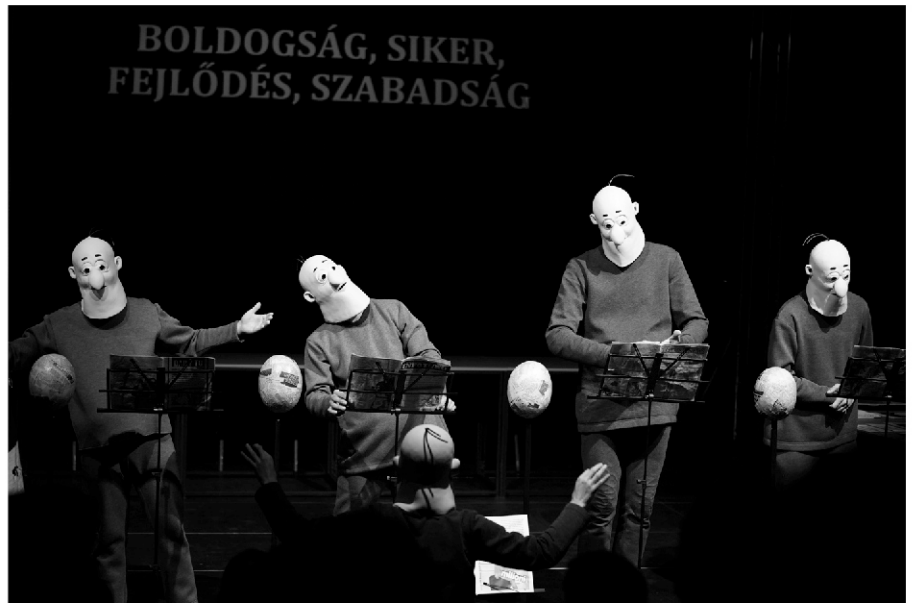
Balogh Tibor,
művészeti tanácsadó

Nem szép, nem új, de a miénk

Bárcsak egy olyan világban élnénk, egy szép újban, persze nem a Huxley-félében, hanem tényleg olyan elképzelhetetlenül csodálatosban, ahol Gusztáv jelenetein csak megengedően elmosolyodnánk és azt mondanánk: „Bezzeg manapság ilyesmi nem történhetne meg. Már nincsenek Gusztávok. Egy letűnt kor homályos és szégyenteljes emlékei csupán.”

De Gusztávok márpedig vannak. Szomszédaink, rokonaink, barátaink, sőt mi is egy kicsit Gusztávok vagyunk. Az események áldozatai. Megalkuvók, besúgók, szervilisek, vakok és épp úgy, ahogy a Szabadkai Kosztolányi Dezső Színház előadásában megmutatják, mi is azt álmodjuk, hogy kormányokat döntünk, éhezőket mentünk, lelki békét nyújtunk az eltévelyedetteknek, hálót vetünk, vihart aratunk és megfejtjük a tömeg és energia összefüggéseit. Aztán ha jön a jótünder és kívánhatunk hármat, nem akarunk már hősök lenni. Csak túlélni akarunk. És ez nem vicces. Mondhatnánk, hogy olyan szomorú, olyan szörnyűséges és elborzasztó, hogy már csak röhögni lehet, de nem. Ahogy Szorcsik Kriszta, Búbos Dávid, Kucsov Borisz, Mészáros Gábor és Mikes Imre Elek vérét és szőrének verejtékét adva mutatja be a régi és az új világ mindennapos szörnyűségeit, az jut eszembe, hogy mi is csak ezeknek az eseményeknek az áldozatai vagyunk. A fogyasztói társadalom nyomása, a kizsákmányoló, de cserébe semmit se nyújtó egészségügy, az idegtépő bürokrácia, a megvásárolható látszatérzelmek és az, hogy a

csapból is a nagyvezír folyik, nem a hatvanas, hetvenes évek Gusztávjának múltja, hanem a mi jelenünk. És nem teszünk semmit. Tőlünk keletre már forradalom van, de mi még akkor se veszünk róla tudomást, hogy baj van, ha vér csöppen a levesünkbe. Lang Metropolisa a mi dokumentumfilmünk.

Miközben ezek az elképesztően sokoldalú művészek a verejtékükön és végtelen mozgásrepertoárjukon kívül adják még az összes hangot, zajt és képi illusztrációt, melyekkel élővé teszik a kisember pillanatait, erőt adnak neki, hangsúlyt a maga hangsúlytalansá-

gában, humort a szomorúságában. Fergeteges energiával ugranak egyik jelenetből a másikba, egy ponton túl mégis azt érzem, sok ez így. És persze lehet, hogy épp ennyi kell ahhoz, hogy a záró jelenet döbbenetét megfelelően előkészítsék, hogy ne csak azért ülünk csöndben a sötétben, mert nem tudjuk, mi van, hanem mert pontosan tudjuk, hogy mi van, de mégis. Nepp József és Jankovics Marcell a hetvenes évek elején tervezett egy egész estés filmet Gusztávról. Azt hiszem, nem véletlen, hogy ez az ötlet soha nem valósult meg.

Szepesi Krisztina

A kapcsolat színész és néző között nagyszerűen működik

Tegnap este 21:30 órától láthatták a kisvárdai fesztiválózó a szabadkai Kosztolányi Dezső Színház Gusztáv a hibás mindenért című produkcióját. Az előadásban játszó Szorcsik Kriszta színművésznővel a mesefigura esendőségéről, humoráról, valamint vélt, és valós ártatlanságáról is beszélgettünk.

Korábban úgy nyilatkozott: régóta izgatja, hogy mivel jár, ha kilép a komfortzónájából. A kisvárdai fesztiválra a Kosztolányi Dezső Színház Gusztáv a hibás mindenért című non-verbális előadásával érkezett, amiben játszótársaival együtt „halandzsá nyelven” beszélnek, videó és hangeffektekkel gazdagítják a jeleneteket. Erre gondolt?

Erre is. Az utóbbi időben a kísérletező, új formanyelvet kereső alkotói folyamatok felé nyitok, mert ezek tágabb lehetőséget nyújtanak számomra a partneri viszonyok hiteles kialakulására, az ösz-szehangolódásra, és az élmélyülésre is egy színházi anyagban. A Gusztávban Kokan Mladenović rendező különleges koncepciót tárt elénk: Búbos Dáviddal, Kucsov Borisszal, Mészáros Gáborral és Mikes Imre Elekkel egyenrangú társakká válunk, hiszen mindannyian belebújunk Gusztáv, a mesefigura bőrébe, s amíg éppen a középpontban, a színpadon az aktuális Gusztáv játssza a történetét, addig a többiek vagy partnerként, vagy segítőként különböző kellékekkel, eszközökkel videó és hangkulisszát teremtenek köré.

Miért éppen Gusztáv alakja

foglalkoztatta a rendezőt?

Azért, mert Kokant megfogta az esendősége, a kisémbeszerúsége, és az idealizmusa. Leképezi egy elmúlt korszak és egy letűnt rendszer fel- és kihasznált szürke állampolgárát, és a mesében megrajzolt személyiségének tovább gondolásával pedig alkalmunk nyílik arra, hogy jelen idejű társadalmi kérdésekről beszéljünk. Egyébként nem is biztos, hogy Gusztáv olyan ártatlan, hogy semmiről sem tehet, csak éppen a körülmények áldozata...

Hogyan fogadták a nézők a korábbi előadásokat?

Értették, hogy miről szól, szertették a humorát és a stílusát. A mozgás, a gesztusok, a képi megfogalmazás, az élő hangkulissza hatalmas jelentőséggel bírnak. Rengeteg részt megnéztünk a meséből, majd a próbák és improvizáció után a saját epizódjainkat fűzte előadásná a dramaturg és a rendező. Nálunk is hallható egy-egy értelmes szó, ami lé-

nyeges, hiszen nem véletlen, hogy kitől, mikor, miért és hogyan hangzik el. A jelenetek többségében a szöveg érthetetlen, ennek ellenére kiderül a néző számára, hogy miről van szó. Úgy is fogalmazhatnánk, hogy az előadásnak „Gusztáv-nyelve” van. A kapcsolat színész és színész, valamint színész és néző között az eddigi tapasztalataink alapján nagyszerűen működik.

Oláh Zsolt

Herczeg T. Tamás
a Szegedi Szabadtéri Játékok igazgatója, színházrendező

„Jó volt végre arcokat látni”

Idén a Szegedi Szabadtéri Játékok egyik előadása, az Úrhatnám Polgár nyitotta meg a Magyar Színházak Kisvárdai Fesztiválját. A rendező, Herczeg T. Tamás arról is mesélt, hogyan reagáltak a pandémia kihívásaira.

Nagyon különleges és furcsa évad volt ez számunkra. A Dóm téri programsorozatunkat le kellett mondani, így az oda tervezett előadások nélkül, kizárólag az Újszeged színpad műsoraival tartottuk meg a fesztivált. Tőlünk szokatlan módon a show-szerűség helyett az elgondolkodtatóbb darabok kerültek előtérbe. A körülményekre való tekintettel pedig összes előadásunk ingyenes volt.

Az Újszeged színpadi program a tervezett módon valósult

meg, vagy volt lehetőség tematikus előadásokra is?

Mikor már látszott, hogy az évadot nem tudjuk úgy megcsinálni, ahogyan terveztük, arra gondoltunk, a Dóm tér mégsem maradhat üresen... Művészileg számomra a legizgalmasabb projekt az Akárki című morális színrevitele volt. A Szeged előtt példával járó Salzburgi Ünnepi Játékokon ezt immár száz éve mindig műsorra tűzik – a vírus még aktuálisabbá tette, mondanivalója egészen húsba vágó. Zsótér Sándor és Hegedűs D. Géza játssza a főszerepet, a szövegekötvet pedig a rendező, Bodolay Géza írta át. A szegedi dóm nyújtotta háttérnek köszönhetően egészen különleges metafizikai térben valósulhatott meg.

Miért lehet aktuális manapság az Úrhatnám polgár, ame-

lyet ma Kisvárdán is láthatunk?

Molière komédiája ugyanúgy hasonló emberi archetípusokkal dolgozik, mint amilyeneket a moralitásban is láthatunk. Jourdain azért válik gúnyolhatóvá, mert vannak vágyai, álmái. Ez a pusztá szórakozáson, szórakoztatáson felül valami mélyebbre is lehatóságot ad.

Hogyan működött az alapvetően kültérre szánt előadás a Művészetek Háza pódiumtermében?

Furcsamód teljesen működőképes volt – egy az egyben azokkal a díszletekkel dolgoztunk, amikkel Szegeden is. Idén nem az óriási épített díszletekre fektettünk hangsúlyt, hanem arra, hogy inkább egyfajta atmoszférát teremtsünk meg, amelyhez kisebb díszlet is elegendő. Ez viszont tökéletesen működik a konvencionális színházi térben.

Milyen élményekkel zárultak a szegedi fesztiválnapok? Miket terveznek a most kezdődő új évadban?

Erre nehéz válaszolni a jelenlegi helyzetben. Mi már azért is hálásak vagyunk, hogy megtarthattuk, még ha megváltozott műsorrenddel is a Szegedi Szabadtéri Játékokat. Nagyon jó volt végre arcokat látni, igazi élő közönségnek játszani. Bízom abban, hogy jövőre már nem lesz ilyen veszélyes a vírushelyzet, és szabadon, megújult kreativitással gondolkodhatunk a jövőbeli munkán.

Tölli Szofia

Fesztiválkezdés képekben

Fesztiválkezdés - ABBAbák, Tolvai Reni, Gáspár Laci műsora

Mai program

10:00 – Szakmai Klub
Beszélgetés az előző napi előadásokról

Helyszín: Művészetek Háza pódiumterme

17:30 – MEGNYITÓ
ÜNNEPSÉG

Szép Ernő - Guelmino
Sándor: LILA ÁKÁC

(versenyelőadás)

A Nagyváradi Szigligeti Színház előadása.

Rendező: Botos Bálint.

Helyszín: Művészetek Háza színházterme

20:00 – Huszka Jenő -
Martos Ferenc: LILI
BÁRÓNŐ

A Pesti Művész Színház előadása. Rendező: Korcsmáros György.

Helyszín: Bagolyvár

kisvárdai lapok

A Magyar Színházak
XXXII. Kisvárdai
Fesztiváljának napilapja

Szerkesztő:
Ungvári Judit

Munkatársak:
Tölli Szofia
Oláh Zsolt

Fotók:
Kerezi Béla

Nyomdai előkészítés:
Kóczon Nikoletta

Nyomdai kivitelezés:
Imi Print Nyomda

Felelős kiadó: Nyakó Béla
ISSN 1587-8325

A Magyar Színházak XXXII. Kisvárdai Fesztiváljának támogatói:

nka
Nemzeti Kulturális Alap

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

KISVÁRDAI VÁROS
ÖNKORMÁNYZATA

F
93.4
Friss FM, Kisvárdai